

XAF OSTIDAGI OILALAR BILAN IJTIMOYIY ISH OLIB BORISH.**Sulaymonova Go’zal Samad qizi.***SamDU Psixologiya va ijtimoiy siyosiy fanlar fakulteti, ijtimoiy ish yo’nalishi I kurs talabasi*

Anotatsiya. *Ushbu maqolada haf ostidagi oilalar bilan ijtimoiy ish olib borish haqida . Shuningdek, haf ostidagi oilalar vujudga kelishining sababi, hayotidagi ijtimoiy muammolari qay darajada yechim topilgani haqida fikr bayon etilgan.*

Kalit so’zlar. *Bugungi ijtimoiylashuv dunyoda etibor markazida bo’lgan muammolardan biri haf ostidagi oilalar bilan ishlashni insoniy mavjudotga ularning yaqin va ancha keng muhiti bilan munosabatlari doirasida yondoshish, ularning yordamga bo’lgan ehtiyojlari nuqtai nazaridan ko’rib chiqish sifatida ifodalash mumkin. Bunday yondoshuv diqqat markaziga oilani qo’yadi va uni “qiziqishning yagona predmeti” sifatida ta’kidlaydi. Bu aslo alohida inson nimagadir bo’ysunishi kerak degani emas, bu hatto ijtimoiy ishchi butun oila bilan shug’ullanishi lozim degani ham emas. Bu insonni tushunish va unga shu insonning o’zi bir bo’lagi bo’lgan yaqin insonlarining umumiy tizimi kontekstida yordam ko’rsatish mumkin, deganidir. Oilalar o’zi qachon xaf ostida qoladi*

Ijtimoiy xavf — bu ijtimoiy muhitda yoki jamiyatda yuzaga kelishi mumkin bo’lgan xavflar, masalan, iqtisodiy noaniqlik, jinoyatchilik, ayrim guruhlar o’rtasida nizo yoki ijtimoiy adolatsizliklar. Bu xavflar insonlarning hayoti, salomatligi va umumiy farovonligiga salbiy ta’sir ko’rsatishi mumkin. Ijtimoiy xavflar ko’pincha iqtisodiy, siyosiy va madaniy omillarga bog’liq bo’ladi va ularni kamaytirish uchun ijtimoiy siyosat, ta’lim va ijtimoiy tadbirlar orqali kurashish lozim. Xavf ostida bo’lgan oila-bu obyektiv yoki subyektiv sharoitlarda ijtimoiy faoliyat qiyin bo’lgan va deyarli muqarrar ravishda hayotdagi qiyinchilik holatida bo’lgan oila tushuniladi. Ko’pgina hollarda, bunday oila bolani tarbiyalash vazifalarini hayotdagi katta qiyinchiliklar bilan birlashtiradi. Ota-onalar, qoida tariqasida, adaptiv qobiliyatlarning sezilarli darajada pasayishi tufayli oilaviy ta’lim funksiyalarini bajara olmaydilar, shuning uchun bunday oilada bolani tarbiyalash jarayoni unchalik samarali emas. Ular bolaning xatti-harakatlariga salbiy ta’sir qiladi, bolalarga nisbatan huquqi buzilgan xatti-harakatlar qiladi. Shuningdek, xavf ostida bo’lgan oila deganda biz tuzilishi buzilgan, ichki chegaralari "xiralashgan", asosiy oilaviy funksiyalari qadsizlangan yoki e’tiborsiz qoldirilgan, tarbiyaning aniq yoki yashirin nuqsonlari bo’lgan, natijada psixologik iqlim buzilgan va "qiyin" vaziyatdagi bolalar paydo bo’lgan oilani tushunamiz. Bundan tashqari, bunday oilada munosabatlar buzilishi mavjud bo’lib, oila

a'zolarining normal aqliy rivojlanishiga to'sqinlik qiladi, bu esa jamiyatda moslashishda qiyinchiliklarni keltirib chiqaradi va ijtimoiy xavf tug'diradi. Ijtimoiy xavf guruhidagi oilalar — bu ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlar, ta'lim darajasi, ish bilan ta'minlash yoki sog'liq muammolari kabi omillar tufayli o'z hayotida muammolarga duch keladigan oilalardir. Bunga quyidagilar kirishi mumkin:

1. Kam ta'minlangan oilalar: Iqtisodiy jihatdan qiyinchilikka duch kelayotgan va asosiy ehtiyojlarini qondira olmayotgan oilalar.

2. Sog'liq muammolari bo'lgan oilalar: Sog'liq bilan bog'liq muammolar yoki nogironlik holatlari bor oilalar.

3. Yagona ota yoki ona bilan yashovchi oilalar: Farzandlarini yolg'iz tarbiyalayotgan ota yoki onalar.

4. Boshpanasiz oilalar: Uydan mahrum bo'lgan yoki vaqtinchalik yashash joylari bo'lmagan oilalar.

5. Ijtimoiy izolyatsiyaga uchragan oilalar: Jamiyatdan ajralgan yoki ijtimoiy qo'llab-quvvatlash tizimidan foydalanmaydigan oilalar.

Bu oilalar uchun ijtimoiy yordam, ta'lim, sog'liqni saqlash va ish bilan ta'minlash kabi yo'nalishlarda qo'llab-quvvatlash zarur. Ijtimoiy xavflarni kamaytirish va oilalarning farovonligini oshirish uchun keng qamrovli dasturlar va tadbirlar muhim ahamiyatga ega.

Xulosa. Xavf ostidagi oilalar bilan ijtimoiy ish ijtimoiy barqarorlik va bolalar farovonligini ta'minlashga qaratilgan muhim jarayon bo'lib, kompleks yondashuv, hamkorlik va uzluksiz qo'llab-quvvatlashni talab qiladi. Bu ish oilaning imkoniyatlarini kengaytirish va jamiyat farovonligini taminlashga kata imkoniyatlar yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. B.Aliyev, M. Mullajonova, B. Rahmonov. „, Sotsiologiya’’. Iqtisodiyot nashriyoti.- Tosh. 2011. 296- bet.

2. "Ijtimoiy ish (oila va bolalar bilan ishlash)" A. Axmedova, B. Karimov.

3. "Ijtimoiy pedagogika asoslari" A. Xolbo'tayev. Toshkent, 2020. 4. "Ijtimoiy himoya asoslari" S. Narziqulov.

5. "Oila psixologiyasi va ijtimoiy ish" N. Tojiboyev.

6. "Oila pedagogikasi" R. Xolmuhamedov.

7. "Ijtimoiy ish va ijtimoiy ta'minotga kirish" M. Eshbo'tayev. O'quv qo'llanma .